

رابطه طرحواره های ناسازگار یانگ با سبک های تصمیم گیری در دانشجویان

نرگس علیزاده و جوانشیر اسدی*

گروه روانشناسی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران

*مؤلف مسئول: ardeshir.asadi@gmail.com

چکیده

هدف از انجام تحقیق بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار یانگ و سبک های تصمیم گیری در دانشجویان بود. روش پژوهش، توصیفی، از نوع همبستگی است و جامعه آماری آن کلیه دانشجویان دانشگاه های علوم تحقیقات گلستان و منابع طبیعی گرگان در سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ می باشد، که تعداد آنها ۳۹۰۰ نفر بود. ۳۵۰ نفر به عنوان نمونه با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شد که برای انتخاب از روش نمونه گیری تصادفی ساده استفاده شد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه طرحواره ناسازگار یانگ، پرسشنامه سبک های تصمیم گیری استفاده شد. جهت تحلیل داده ها از رگرسیون چندمتغیره استفاده شد. نتایج بررسی نشان داد که طرحواره های اولیه سهم معناداری در سبک تصمیم گیری اجتنابی، سبک تصمیم گیری آنی، سبک تصمیم گیری وابسته، تصمیم گیری شهودی و تصمیم گیری عقلایی دارند.

واژه های کلیدی: ها: طرحواره ناسازگار یانگ، سبک های تصمیم گیری

مقدمه:

طرحواره ها یکی از پدیده های شناختی مورد توجه در حوزه روانشناسی طرحواره ها بوده است، طرحواره ها از ابتدای زندگی شکل گرفته و در تمام طول زندگی، فرد را تحت تأثیر قرار می دهند (یانگ، ۱۹۹۹). اما طرحواره های اولیه باورهایی هستند که افراد درباره خود، دیگران و محیط دارند، و به طور معمول از ارضا نشدن نیازهای اولیه به خصوص نیازهای عاطفی در دوران کودکی سرچشمه می گیرند درواقع طرحواره های ناسازگار اولیه در طول زندگی ثابت و پا برجاستند و اساس ساخت های شناختی فرد را تشکیل می دهند. این طرحواره ها به شخص کمک میکنند تا تجارب خود را، راجع به جهان پیرامون سازمان دهند و اطلاعات دریافتی را پردازش کنند. هجده طرحواره داریم، اینها بر طبق پنج نیاز هیجانی ارضا نشده به پنج حوزه تقسیم می شوند که آنها را حوزه طرحواره می گویند. حوزه اول بریدگی و طرد «این بیماران نمی توانند دلبستگی های ایمن و رضایت بخشی با دیگران برقرار کنند. معتقدند نیاز آنها به عشق، ثبات و امنیت بر آورده نخواهد شد» (یانگ، ۱۳۸۶). حوزه دوم: خود گردانی و عملکرد مختل «خودگردانی یعنی توانایی فرد برای جدا شدن از خانواده، و عملکرد مستقل. بیمارانی که طرح واره هایشان در این حوزه قرار می گیرد از خودشان و محیط اطرافشان، انتظاراتی دارند که مانع عملکرد آنها می شود. والدین این بیماران به شدت از آنها حمایت می کردند و این بیماران نمی توانند زندگیشان را بدون کمک بی شائبه دیگران اداره کنند» (یانگ، ۱۳۸۶). این حوزه شامل طرح واره های: ۱- رهاشدگی / بی ثباتی ۲- بی اعتمادی / بد رفتاری ۳- محرومیت هیجانی ۴- نقص / شرم ۵- انزوای اجتماعی / بیگانگی می شود. این حوزه شامل طرح واره های: ۶- دلبستگی / بی کفایتی ۷- آسیب پذیری نسبت به ضرر یا بیماری ۸- خود تحول نیافته / گرفتار ۹- شکست می شود. حوزه سوم: محدودیت های مختل «این بیماران ممکن است در خصوص احترام به حقوق دیگران، همکاری کردن و متعهد بودن مشکل داشته باشند. چنین بیمارانی اغلب خود خواه، لوس، بی مسئولیت یا خودشیفته به نظر می رسند معمولاً در خانواده هایی سهل انگار و بیش از حد مهربان بوده اند در کودکی ملاحظه دیگران را نمی کرده اند. در نتیجه در بزرگسالی، توانایی مهار تکانه های خود را ندارند و نمی توانند ارضای نیازهای آتی را بخاطر دستیابی به منافع آتی به تاخیر بیندازند» (یانگ، ۱۳۸۶). این حوزه شامل طرح واره های: ۱۰- استحقاق / بزرگ منشی ۱۱- خویشتن داری و خود انضباطی ناکامی می شود. حوزه چهارم: دیگر جهت مندی «این بیماران به جای رسیدگی به نیازهای خود به دنبال ارضای نیازهای دیگران هستند. در اکثر این خانواده ها، والدین به جای توجه و اهمیت قابل شدن به نیازهای منحصر به فرد کودک، بیشتر نیازهای هیجانی یا منزلت اجتماعی خود را مهم می دانند» (یانگ، ۱۳۸۶، ص ۴۴). طرح واره های این حوزه شامل: ۱۲- اطاعت ۱۳- ایثار ۱۴- پذیرش جویی / جلب توجه است. حوزه پنجم: گوش به زنگی بیش از حد و باز داری «دوران کودکی این بیماران پر از خشونت واپس زدگی و سختگیری بوده و خویشتن داری و فداکاری بیش از حد بر لذت و خودانگیختگی غلبه داشته است. این بیماران در کودکی به تفریح و شادی تشویق نشده اند و در عوض یاد گرفته اند زندگی را طاق فرسا در نظر بگیرند. معمولاً در احساس بدبینی، ترس و نگرانی بسر می برند» (یانگ، ۱۳۸۶، ص ۴۵). این حوزه شامل ۱۵- منفی گرایی، بدبینی ۱۶- باز داری هیجانی ۱۷- معیارهای سرسختانه / عیب جویی افراطی ۱۸- تنبیه، می شود.

تصمیم گیری فرآیندی است خاص شامل انتخاب یک راه و روش از میان دو یا چند روش موجود. تصمیم به معنای انتخابی خودآگاه است که به فرد امکان می دهد تا براساس مجموعه ای از شرایط داده شده نحوه رفتار و طرز تفکر خاص آن مجموعه بررسی و سپس یک گزینه، مقبول واقع شود و سپس اجرا گردد (شفیع پور مطلق و همکاران، ۱۳۹۰). یک دیدگاه درباره سبکهای تصمیم گیری می گوید که انسان ها روی دو بعد تصمیم گیری با یکدیگر متفاوتند. اولین بعد، شیوه تفکر افراد است. بعضی از ما در تفکر با پردازش اطلاعات به منطقی و عقلایی بودن گرایش داریم. یک فرد عقلایی به اطلاعات به طور منظم می نگرد و اطمینان حاصل می کند که قبل از تصمیم گیری همخوانی منطقی وجود دارد. سایر افراد به خلاقیت و شهودی گرایش دارند. انسان شهودی مجبور نیست اطلاعات را به شیوه منظم پردازش کند و با یک نگاه کلی هم احساس راحتی می کند. بعد دیگر، تحمل برای ابهام را توصیف می نماید. مجدداً بعضی افراد برای ابهام تحمل کمی دارند. اینها بایستی نظم و ترتیب و همخوانی در روشی که اطلاعات ساختار داده شده اند؛ داشته باشند؛ به طوری که ابهام به حداقل

برسد. از طرف دیگر، بعضی از آدمها سطح بالای ابهام را تحمل می کنند و می توانند به طور همزمان بسیاری از اندیشه ها را پردازش کنند. وقتی که این دوبعد ترسیم شوند، چهار سبک تصمیم گیری به وجود می آید: دستور، تحلیل، ادراکی، رفتاری.

طرحواره ها باحوادث منفی و فشارهای روانی زندگی تعامل دارند. هنگامی که طرحواره های ناسازگار اولیه فعال می شوند سطوحی از هیجان منتشر شده و مستقیم یا غیرمستقیم منجر به اشکال مختلفی از آشفتگی های شناختی نظیر افسردگی، اضطراب، ناتوانایی شغلی، نداشتن پیشرفت تحصیلی، سوء مصرف مواد و تعارضات بین فردی می شوند (لطفی، ۱۳۸۶). از طرفی با افزایش طرحواره های شناختی ناسازگار شیوع برخی از اختلالات افزایش می یابد و حضور چنین اختلالاتی به افت عملکرد افراد در مشاغل و تحصیل منجر می شود. از اینرو هدف از انجام تحقیق بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار یانگ و سبکهای تصمیم گیری در دانشجویان بود.

روش شناسی

روش تحقیق توصیفی از نوع همبستگی بود. جامعه آماری کلیه دانشجویان دختر و پسر دانشگاه علوم تحقیقات گلستان و دانشگاه منابع طبیعی گرگان در سال ۱۳۹۳ به تعداد ۳۹۰۰ نفر بودند با استفاده از فرمول کوکران و به صورت تصادفی ۳۵۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. در مرحله اجرای پژوهش پس از ارائه توضیحات مقدماتی درباره ابزار اندازه گیری و هدف از اجرای آزمون، نحوه پاسخ گویی به آزمون ها برای شرکت کنندگان به طور مفصل شرح داده شد. در خصوص ملاحظات اخلاقی پس از کسب رضایت نامه از افراد و دادن آگاهی های لازم، به آنها اطمینان داده شد که اطلاعات دریافت شده فقط در این پژوهش استفاده خواهد شد و از هرگونه سوء استفاده محفوظ خواهد بود. برای اندازه گیری متغیرهای پژوهش از پرسش نامه های به شرح زیر استفاده شد.

پرسشنامه طرحواره های ناسازگار یانگ: پرسشنامه طرحواره های ناسازگار اولیه (فرم کوتاه) یک پرسشنامه ۷۵ آیتمی است که توسط یانگ (۱۹۸۸) برای ارزیابی پانزده طرحواره ناسازگار اولیه ساخته شد. این پانزده طرحواره عبارتند از: ۱- محرومیت هیجانی، ۲- طرد/رهاشدگی، ۳- بی اعتمادی/بدرفتاری، ۴- انزوای اجتماعی، ۵- نقص/شرم، ۶- شکست، ۷- وابستگی/بی کفایتی، ۸- آسیب پذیری نسبت به ضرر یا بیماری، ۹- گرفتاری/در دام افتادگی، ۱۰- اطاعت، ۱۱- ایثار، ۱۲- بازداری هیجانی، ۱۳- معیارهای نامنعطف، ۱۴- استحقاق و ۱۵- خویشتن داری و خود انضباطی ناکافی. و هر ماده به کمک شش گزینه درجه بندی می شود (یک-کاملا در مورد من نادرست است؛ تا شش-کاملا مرا توصیف می کند). نمره بالا در یک خرده مقیاس معین احتمال بیشتر وجود یک طرحواره غیرانطباقی را برای آن فرد نشان می دهد. قاضی زاده عباسیان (۱۳۸۸) روایی همزمان پرسشنامه و طرحواره از طریق بررسی رابطه آزمون طرحواره ها با آزمون باورهای غیر منطقی بررسی کردند که همبستگی حاصله ۰/۳۶ و معنا دار بود.

پرسشنامه سبکهای تصمیم گیری عمومی (GDMS): پرسشنامه سبکهای تصمیم گیری عمومی در سال ۱۹۹۵ توسط اسکات و بروس به منظور ارزیابی شیوه های تصمیم گیری و بر اساس نظریه سبکهای تصمیم گیری طراحی شد. از دیدگاه بروس و اسکات به طور کلی پنج سبک تصمیم گیری وجود دارد که عبارتند از: سبک تصمیم گیری عقلایی؛ سبک تصمیم گیری شهودی؛ سبک تصمیم گیری وابستگی؛ سبک تصمیم گیری آنی؛ سبک تصمیم گیری اجتنابی. پرسشنامه سبکهای تصمیم گیری عمومی یک ابزار خودگزارشی است که سبکهای یاد شده در بالا را مورد ارزیابی قرار می دهد. این آزمون دارای ۲۵ عبارت است و آزمودنی باید در یک طیف لیکرت ۵ درجه ای میزان موافقت یا مخالفت خود با هر یک از عبارات را مشخص سازد. این پرسشنامه دارای ۵ زیرمقیاس بوده و به هر زیرمقیاس ۵ عبارت اختصاص یافته است. با مقایسه نمرات آزمودنی در زیرمقیاس های مربوط به سبک های گوناگون سبک اصلی وی مشخص می شود. زیرمقیاسی که دارای بیشترین امتیاز است، سبک غالب آزمودنی در تصمیم گیری به شمار می رود. هادی زاده مقدم و پهلوانی (۱۳۸۷) در ایران به هنجار یابی پرسشنامه سبک های تصمیم گیری عمومی پرداخته اند. آن ها ضریب الفای کرونباخ ۰/۷۱ را برای کل آزمون گزارش کرده اند. جهت تحلیل داده ها از رگرسیون استفاده شد.

نتایج

برای بررسی رابطه بین طرح واره های ناسازگار با سبک های تصمیم گیری از رگرسیون استفاده شد. نتایج مربوط به بررسی رابطه بین طرحواره های اولیه سهم معناداری در سبک تصمیم گیری اجتنابی در جدول ۱ ارائه شده است.

جدول ۱. مشخصه های آزمون رگرسیون برای پیش بینی سبک تصمیم گیری اجتنابی بر اساس طرحواره های اولیه

مدل	مجموع مجذورها	درجه آزادی	میانگین مجذورها	F	sig
رگرسیون	۱۶۴۸/۲	۱۵	۱۰۹/۸	۱۰/۲	۰/۰۰
باقی مانده	۳۱۰۰/۳	۳۱۸	۱۰/۷۲		
کل	۴۷۴۸/۵	۳۳۳			

$$R^2 = ۰/۳۴$$

جدول ۲. ضرایب تاثیر مولفه های طرحواره ها در معادله رگرسیون

مولفه ها	B	SEB	β	T	Sig
محرومیت هیجانی	-0/06	0/2	-0/0	-3	0/7
طرد / رهاشدگی	/24	0/1	/07	1/4	0/1
بی اعتمادی / بد رفتاری	-15	0/2	-0/4	-0/61	0/5
انزوای اجتماعی	/016	0/2	0/00	0/05	0/9
نقص / شرم	/307	0/3	0/07	0/9	0/3
شکست	/13	0/2	0/03	۴/۰	0/6
وابستگی / بی کفایتی	0/42	0/2	0/13	10/8	۸0/0
آسیب پذیری	-0/14	0/2	-0/04	-0/6	0/5
گرفتاری / در دام افتادگی	0/55	0/2	0/16	20/2	۵0/
اطاعت	0/07	0/1	0/02	0/4	۰۳0/
ایثار	0/4	0/2	0/1	۰۲/۳	۶0/
بازداری هیجانی	-0/2	0/1	-0/09	-1/5	۰۲0/
معیارهای سرسختانه	0/4	0/2	0/1	/2۰	۵0/
استحقاق	0/1	0/2	0/03	0/6	۰۳0/
خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی	0/5	0/2	0/13	۷/۱	0/08

نتایج تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون به منظور پاسخگویی به ارتباط بین مولفه های طرحواره های اولیه با سبک تصمیم گیری اجتنابی در جداول فوق نشان می دهد که F مشاهده شده (۲/۳۸) معنادار است (P = ۰۰۰). و ۰/۳۴ واریانس مربوط به سبک تصمیم گیری اجتنابی بوسیله مولفه های طرحواره های اولیه تبیین می شود (R² = ۰/۳۴). ضرایب رگرسیون متغیر پیش بین نشان می دهد که مولفه های طرحواره های

اولیه می تواند تا حدودی واریانس سبک اجتنابی را به صورت معنادار پیش بینی کند. ضریب تاثیر مولفه های اطاعت، بازداری هیجانی و استحقاق به سبک اجتنابی با توجه به آماره t نشان می دهد که این متغیرها وارد معادله شده و با اطمینان ۰/۹۵ می توانند تغییرات مربوط به سبک تصمیم گیری اجتنابی را پیش بینی کنند. دیگر مولفه های طرحواره های اولیه وارد معادله رگرسیون نشدند (جدول ۲).

نتایج مربوط به طرحواره های اولیه سهم معناداری در سبک تصمیم گیری آنی در جدول ۳ ارائه شده است.

جدول ۳. مشخصه های آزمون رگرسیون برای پیش بینی سبک تصمیم گیری آنی بر اساس طرحواره های اولیه

مدل	مجموع مجذورها	درجه آزادی	میانگین مجذورها	F	Sig
رگرسیون	975/0	15	65	6/61	000/
باقی مانده	2839/9	۳۱۸	9/82		
کل	3814/9	۳۳3			

$$R^2 = 0/۲۵$$

جدول ۴. ضرایب تاثیر مولفه های طرحواره ها در معادله رگرسیون

مولفه ها	B	SEB	β	T	sig
محرومیت هیجانی	-0/21	0/19	-0/07	-1/10	0/2
طررد / رهاشدگی	0/08	0/1	0/03	0/5	0/6
بی اعتمادی / بد رفتاری	0/01	0/2	0/00	0/06	0/9
انزوای اجتماعی	-0/13	0/2	-0/04	-0/5	0/5
نقص / شرم	-0/2	0/29	-0/05	-0/6	0/4
شکست	0/5	0/2	0/17	2/06	0/04
آسیب پذیری	0/1	0/2	0/04	0/5	0/5
گرفتاری / در دام افتادگی	0/07	0/2	0/02	0/3	0/7
اطاعت	-0/01	0/2	-0/00	-0/04	0/9
ایثار	0/3	0/15	0/12	2/02	0/04
بازداری هیجانی	0/52	0/19	0/18	2/7	0/007
معیارهای سرسختانه	0/1	0/18	0/05	0/8	0/4
استحقاق	0/3	0/1	0/1	1/7	0/07
خویشتن داری و خود انضباطی	0/4	0/2	0/13	2/09	0/03
ناکافی					
وابستگی / بی کفایتی	-0/1	0/2	-0/03	-0/3	0/6

نتایج تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون به منظور پاسخگویی به ارتباط بین مولفه های طرحواره های اولیه با سبک تصمیم گیری آنی در جداول فوق نشان می دهد که F مشاهده شده (۶/۶۱) معنادار

است ($P = 0.00$) و 0.25 واریانس مربوط به سبک تصمیم‌گیری آنی بوسیله مولفه‌های طرحواره‌های اولیه تبیین می‌شود ($R^2 = 0.25$) ضرایب رگرسیون متغیر پیش‌بین نشان می‌دهد که مولفه‌های طرحواره‌های اولیه می‌تواند تا حدودی واریانس سبک آنی را به صورت معنادار پیش‌بینی کند. ضریب تاثیر مولفه‌های شکست ($p \leq 0.04$)، $0.2/0.6$ ، $t = 2.02$ ، $p \leq 0.04$ ، بازداری هیجانی ($t = 2.07$ ، $p \leq 0.04$) و خویشن داری و خودانضباطی ناکافی ($t = 2.09$ ، $p \leq 0.03$) به سبک آنی با توجه به آماره t نشان می‌دهد که این متغیرها وارد معادله شده و با اطمینان 0.95 می‌توانند تغییرات مربوط به سبک تصمیم‌گیری آنی را پیش‌بینی کنند. دیگر مولفه‌های طرحواره‌های اولیه وارد معادله رگرسیون نشدند (جدول ۴).

نتایج مربوط به ارتباط بین طرحواره‌های اولیه سهم معناداری در سبک تصمیم‌گیری وابسته در جدول ۵ ارائه شده است.

جدول ۵. مشخصه‌های آزمون رگرسیون برای پیش‌بینی سبک تصمیم‌گیری وابسته بر اساس طرحواره‌های اولیه

مدل	مجموع مجدورها	درجه آزادی	میانگین مجدورها	F	sig
رگرسیون	1498/18	15	99/87	8/98	0/0
باقی مانده	3534/25	318	11/11		
کل	5032/43	333			

$$R^2 = 0.30$$

جدول ۶. ضرایب تاثیر مولفه‌های طرحواره‌ها در معادله رگرسیون

مولفه‌ها	B	SEB	β	T	sig
محرومیت هیجانی	-0/35	0/19	-0/10	-1/79	0/07
طرد / رهاشدگی	0/49	0/16	0/16	3/06	0/002
بی اعتمادی / بدرفتاری	0/08	0/24	0/02	0/35	0/7
انزوای اجتماعی	-0/17	0/25	-0/05	-0/7	0/48
نقص / شرم	0/09	0/29	0/02	0/3	0/7
شکست	0/33	0/2	0/09	10/2	0/21
آسیب پذیری	0/005	0/22	0/00	0/02	0/98
گرفتاری / در دام افتادگی	-0/26	0/22	-0/07	-1/16	0/24
اطاعت	0/84	0/24	0/24	3/44	0/001
ایثار	0/4	0/161	0/139	2/504	0/013
بازداری هیجانی	0/2	0/194	0/071	10/142	0/254
معیارهای سرسختانه	0/17	0/186	0/05	0/93	0/35
استحقاق	0/24	0/19	0/07	1/21	0/22
خویشن داری و خودانضباطی	0/52	0/21	0/14	2/46	0/01

ناکافی

وابستگی / بی کفایتی

0/56

-0/58

-0/04

0/27

-0/16

نتایج تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون به منظور پاسخگویی به ارتباط بین مولفه های طرحواره های اولیه با سبک تصمیم گیری وابسته در جداول فوق نشان می دهد که F مشاهده شده (۸/۹۸) معنادار است (P = ۰۰). و ۰/۲۹ واریانس مربوط به سبک تصمیم گیری وابسته بوسیله مولفه های طرحواره های اولیه تبیین می شود (R² = ۰/۲۹). ضرایب رگرسیون متغیر پیش بین نشان می دهد که مولفه های طرحواره های اولیه می تواند تا حدودی واریانس سبک وابسته را به صورت معنادار پیش بینی کند. ضریب تاثیر مولفه های طرد/رهاشدگی (t = ۳/۰۶, p ≤ ۰/۰۰۲), اطاعت (t = ۳/۴۴, p ≤ ۰/۰۰۱), ایثار (t = ۳/۵۴, p ≤ ۰/۰۱۳) و خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی (t = ۲/۴۶, p ≤ ۰/۰۱) به سبک وابسته با توجه به آماره t نشان می دهد که این متغیرها وارد معادله شده و با اطمینان ۰/۹۵ می توانند تغییرات مربوط به سبک تصمیم گیری وابسته را پیش بینی کنند. دیگر مولفه های طرحواره های اولیه وارد معادله رگرسیون نشدند (جدول ۶).

نتایج مربوط به بررسی رابطه بین طرحواره های اولیه سهم معناداری در سبک تصمیم گیری شهودی در جدول ۷ ارائه شده است.

جدول ۷. مشخصه های آزمون رگرسیون برای پیش بینی سبک تصمیم گیری شهودی بر اساس طرحواره های اولیه

مدل	مجموع مجذورها	درجه آزادی	میانگین مجذورها	F	Sig
رگرسیون	958/07	15	63/87	4/1	۰/۰
باقی مانده	4931/5	318	15/5		
کل	5889/6	333			

R² = ۰/۱۶

جدول ۸. ضرایب تاثیر مولفه های طرحواره ها در معادله رگرسیون

مولفه ها	B	SEB	β	T	sig
محرومیت هیجانی	-0/10	0/23	-0/02	-0/42	0/67
طرد/رهاشدگی	0/3	0/19	0/09	1/6	0/1
بی اعتمادی/بدرفتاری	-0/07	0/29	-0/02	-0/2	0/8
انزوای اجتماعی	0/21	0/29	0/05	0/72	0/4
نقص/شرم	-0/26	0/34	-0/06	-0/78	0/43
شکست	0/45	0/31	0/11	1/44	0/1
آسیب پذیری	-0/19	0/26	-0/05	-0/74	0/4
گرفتاری / در دام افتادگی	-0/32	0/27	-0/08	-1/19	0/2

0/8	-0/18	-0/01	0/2	-0/05	اطاعت
0/0	3/69	0/22	0/19	0/7	ایثار
0/1	-10/4	-0/09	0/23	-0/3	بازداری هیجانی
0/02	2/2	0/14	0/21	0/50	معیارهای سرسختانه
0/1	10/56	0/1	0/2	0/3	استحقاق
0/02	2/2	0/1	0/25	0/56	خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی
0/13	-1/4	-0/1	0/3	-0/4	وابستگی / بی کفایتی

نتایج تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون به منظور پاسخگویی به ارتباط بین مولفه های طرحواره های اولیه با سبک تصمیم گیری شهودی در جداول فوق نشان می دهد که F مشاهده شده (۴/۱) معنادار است (P = ۰۰). و ۰/۱۶ واریانس مربوط به سبک تصمیم گیری شهودی بوسیله مولفه های طرحواره های اولیه تبیین می شود (R² = ۰/۱۶). ضرایب رگرسیون متغیر پیش بین نشان می دهد که مولفه های طرحواره های اولیه می تواند تا حدودی واریانس سبک شهودی را به صورت معنادار پیش بینی کند. ضریب تاثیر مولفه های ایثار (t = ۳/۶۹, p ≤ ۰/۰۱۳)، معیارهای سرسختانه (t = ۲/۲, p ≤ ۰/۰۲) و خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی (t = ۲/۲, p ≤ ۰/۰۲) به سبک شهودی با توجه به آماره t نشان می دهد که این متغیرها وارد معادله شده و با اطمینان ۰/۹۵ می توانند تغییرات مربوط به سبک تصمیم گیری شهودی را پیش بینی کنند. دیگر مولفه های طرحواره های اولیه وارد معادله رگرسیون نشدند (جدول ۸).

نتایج مربوط به رابطه بین طرحواره های اولیه سهم معناداری در سبک تصمیم گیری عقلایی در جدول ۹ ارائه شده است.

جدول ۹. مشخصه های آزمون رگرسیون برای پیش بینی سبک تصمیم گیری عقلایی بر اساس طرحواره های اولیه

مدل	مجموع مجذورها	درجه آزادی مجذورها	میانگین مجذورها	F	sig
رگرسیون	895/74	15	59/71	5/5	۰/۰۰
باقی مانده	3429/15	316	10/8		
کل	4324/9	331			

$$R^2 = ۰/۲۰$$

جدول ۱۰. ضرایب تاثیر مولفه های طرحواره ها در معادله رگرسیون

مولفه ها	B	SEB	β	t	sig
محرومیت هیجانی	0/15	0/19	0/05	0/7	0/43
طرد / رهاشدگی	0/20	0/16	0/074	1/27	0/2

0/42	0/79	0/06	0/24	0/19	بی اعتمادی/بدرفتاری
0/47	-0/72	-0/05	0/24	-0/18	انزوای اجتماعی
0/84	-0/2	-0/01	0/28	-0/05	نقص/شرم
0/83	-0/2	-0/016	0/26	-0/05	شکست
0/60	-0/5	-0/03	0/22	-0/11	آسیب پذیری
0/97	0/03	0/002	0/22	0/008	گرفتاری / در دام افتادگی
0/57	-0/56	-0/04	0/25	-0/14	اطاعت
0/02	2/31	0/13	0/15	0/36	ایثار
0/77	-0/28	-0/01	0/19	-0/05	بازداری هیجانی
0/0	5/2	0/32	0/18	0/95	معیارهای سرسختانه
0/61	0/49	0/03	0/19	0/09	استحقاق
0/05	1/93	0/12	0/21	0/4	خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی
0/42	-0/79	-0/06	0/27	-0/21	وابستگی / بی کفایتی

نتایج تحلیل واریانس و مشخصه های آماری رگرسیون به منظور پاسخگویی به ارتباط بین مولفه های طرحواره های اولیه با سبک تصمیم گیری عقلایی در جداول فوق نشان می دهد که F مشاهده شده (۵/۵) معنادار است ($P = 0.00$). و 0.20 واریانس مربوط به سبک تصمیم گیری عقلایی بوسیله مولفه های طرحواره های اولیه تبیین می شود ($R^2 = 0.20$). ضریب تاثیر مولفه های معیارهای سرسختانه ($t = 5.2, p \leq 0.00$) و خویشتن داری و خودانضباطی ناکافی ($p \leq 0.05, R^2 = 0.193$) می توانند تغییرات مربوط به سبک تصمیم گیری شهودی را پیش بینی کنند. دیگر مولفه های طرحواره های اولیه وارد معادله رگرسیون نشدند (جدول ۱۰).

بحث و نتیجه گیری

هدف از انجام تحقیق بررسی رابطه بین طرحواره های ناسازگار یانگ و سبکهای تصمیم گیری در دانشجویان بود. یافته ها نشان داد که مولفه های طرحواره های اولیه می تواند تا حدودی واریانس سبک اجتنابی را به صورت معنادار پیش بینی کند. ضریب تاثیر مولفه های اطاعت، بازداری هیجانی و استحقاق به سبک اجتنابی با توجه به آماره T نشان می دهد که این متغیرها وارد معادله شده و با اطمینان 0.95 می توانند تغییرات مربوط به سبک تصمیم گیری اجتنابی را پیش بینی کنند. دیگر مولفه های طرحواره های اولیه وارد معادله رگرسیون نشدند. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات کاظمی و مطهری (۱۳۹۲)، حیدری و مرزوقی (۱۳۹۱) همخوانی می باشد. افرادی که نمره بالا در مقیاس های اطاعت، استحقاق و بازداری هیجانی می گیرند در سطح پایینی از قدرت تصمیم گیری قرار می گیرند زیرا به علت عدم توانایی درک عواطف درونی خود و دیگران، ضعف در کنترل عواطف و برقراری روابط اجتماعی موثر و درک ناشناخته های شرایط تصمیم گیری، استرس و فشار زیادی را به علت بازداری و اطاعت افراطی و حساسیت بیش از حد در هنگام مواجهه با مسائل متحمل می شوند. افزایش استرس می تواند سبب این شود که

فرد با فرار از موقعیت تصمیم‌گیری و تاخیر در اتخاذ هرگونه تصمیم تا آنجا که امکانپذیر است از مواجهه با موقعیت استرس‌زا خودداری نموده و بهترین گزینه را در چنین شرایطی نادیده گرفتن مساله و در نهایت اجتناب از تصمیم‌گیری بدانید. همچنین سایر یافته‌ها نشان داد که مولفه‌های طرحواره‌های اولیه می‌تواند تا حدودی واریانس سبک‌آنی را به صورت معنادار پیش‌بینی کند. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات اکبری و زارع (۱۳۹۱)، حیدری و مرزوقی (۱۳۹۱) همخوان می‌باشد. افرادی که بازداری هیجانی بالایی دارند یا در جلوگیری از ابراز تکانه‌ها توانایی لازم را ندارند در تصمیم‌گیری‌های خود عملکرد بدتری دارند و تصمیمات عجولانه‌تری می‌گیرند. این افراد به لحاظ اینکه از نظر شناختی بازداری شده‌اند در تصمیم‌گیری‌های روزانه مشکل دارند و نمی‌توانند تصمیم منطقی بگیرند و در هنگام مواجهه با انتخاب‌های خطرناک کمتر به پیامدهای آن توجه می‌کنند. همچنین این افراد در مقایسه با افراد دیگر در زمینه‌هایی که نیاز به تصمیم‌گیری منطقی می‌باشد به دلیل بی‌کفایتی، احساس موفقیت کمتری می‌کند و با کاهش آگاهی نسبت به احساسات و تجارب خود، قوت‌ها و ضعف‌های شناختی‌اش و همچنین، شناخت شخص درباره توانایی‌هایش موجب تصمیم‌گیری‌های فوری در موقعیت‌های زندگی‌اش می‌شود. همچنین، احساس فرد در مورد ناقص بودن، نامطلوب و حقیربودن و قبول شکست در کارها، در اثرگذاری بر تصمیم‌گیری‌های آنی فرد نیز موثر است. سایر یافته‌ها نشان داد که بین مولفه‌های طرحواره‌های اولیه با سبک تصمیم‌گیری وابسته ارتباط معنی‌داری وجود دارد. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات حیدری و مرزوقی (۱۳۹۱) همخوان می‌باشد ولی با نتایج تحقیقات اکبری و زارع همخوان نمی‌باشد. افرادی که طرحواره‌هایشان در این حوزه قرار می‌گیرد، محدودیت درونی‌شان در خصوص احترام متقابل و خویشتن‌داری به اندازه کافی رشد نکرده است و احساس نسبت به واگذاری افراطی کنترل خود به دیگران دارند. افراد دارای این طرحواره نمی‌توانند مسئولیت‌های روزمره خود مثل حل مشکلات روزانه، قضاوت خوب، تصمیم‌گیری صحیح و از عهده تکالیف جدید برآمدن را به طور مستقل و کامل بپذیرند. این افراد معمولاً به صورت مفرط در زمینه‌هایی مانند تصمیم‌گیری و انجام یک تکلیف تازه از دیگران کمک می‌طلبند. ارتباط بین مولفه‌های طرحواره‌های اولیه با سبک تصمیم‌گیری شهودی معنی‌دار بود. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات هون تات^۱ و همکاران (۲۰۱۱)، لیکین و دی‌روبیس^۲ (۲۰۱۰)، اکبری و زارع (۱۳۹۱)، همسو می‌باشد. افرادی که در مقیاس‌های سرسختانه و اینتر نمره بالایی می‌گیرند معمولاً برای رسیدن به معیارهای بلند پروازانه درباره رفتار و عملکرد خود، کوشش فراوانی برای جلوگیری از مورد انتقاد قرار گرفتن انجام می‌دهند که خود باعث می‌شود در انجام کارها از احساسات و عواطف درونی خود در تصمیم‌گیری‌ها استفاده نمایند و کمتر روش‌های منطقی را بکار گیرند لذا در بسیاری از موارد در کنترل احساسات و کمک گرفتن از دیگران در کارها نیز موفق نمی‌باشند. همچنین این افراد به دلیل معیارهای بالای خود بطور کامل تجزیه و تحلیل بخردانه را رد می‌کنند و معتقدند که در بسیاری از شرایط امکان تبعیت از الگوی عقلایی وجود ندارد و باید راهکاری را که شهود درونی آن را شناسایی و تأیید نموده انتخاب نمایند. همچنین خویشتن‌داری بالا باعث می‌گردد که فرد به علت جلوگیری از ناکامی به ضم خود در راه دستیابی به تصمیم درست با تکیه بر شناخت عواطف و احساسات درونی خود را بهتر از تصمیم‌گیری منطقی بداند و در جهت تسهیل فرایند تصمیم‌گیری بکار بگیرد. ارتباط بین مولفه‌های طرحواره‌های اولیه با سبک تصمیم‌گیری عقلایی معنی‌دار بود. نتایج تحقیق حاضر با نتایج تحقیقات حیدری و مرزوقی (۱۳۹۱)، ایرانپور (۱۳۹۰) همخوان می‌باشد. افرادی که در معیارهای سرسختانه نمره بالایی می‌گیرند در انجام کارها نسبت به خودشان و دیگران بیش از حد حساس عمل می‌کند و توقع دارند کارها با کیفیت عالی انجام شود لذا این افراد تمایل دارند تمامی راهکارها را شناسایی کرده و به ارزیابی نتایج هر راهکار از تمامی جنبه‌های گوناگون و در نهایت انتخاب و در نهایت انتخاب راهکار بهینه و مطلوب در هنگام مواجهه با شرایط تصمیم‌گیری بپردازند. بنابراین این افراد از شیوه تصمیم‌گیری منطقی برای شناسایی این راهکارها و ارزیابی همه جوانب کار استفاده می‌کنند. همچنین افراد با توجه به خویشتن‌داری و خودمختاری نسبت به تصمیمات خود

1-Hon-Tat

2-Leyki & DeRubeis

و جلوگیری از مورد انتقاد قرار گرفتن سعی می کنند به منظور ارتقا کیفیت تصمیم گیری های مهم زندگی از تصمیم گیری های کارآمد استفاده نموده و عوامل و شرایطی که منجر به این گونه تصمیمات می شود را تجزیه و تحلیل نمایند.

منابع

- _ اکبری، مهرداد؛ زارع، حسین (۱۳۹۱). پیش بینی رفتارهای مخاطره آمیز در نوجوانان و ارتباط آن با هیجان طلبی و سبک های تصمیم گیری، فصلنامه علمی-پژوهشی پژوهش در سلامت روانشناختی، دوره ششم، شماره اول، صفحه ۶۶-۵۷.
- _ ایرانیپور، محدثه (۱۳۹۰). مقایسه سبک های تصمیم گیری و طرحواره های ناسازگار اولیه و رابطه آنها با درماندگی آموخته شده در مردان معتاد و غیرمعتاد بالای ۲۰ سال شهر کرمان در سال ۱۳۸۹، پنجمین کنگره سراسری اعتیاد (پیشگیری و درمان)، دانشگاه علوم پزشکی زاهدان.
- _ حیدری، الهام؛ مرزوقی، رحمت الله (۱۳۹۱). بررسی و مقایسه سبک های عمومی تصمیم گیری در مدیران دانشگاه مطالعه موردی: دانشگاه شیراز، فصلنامه علمی-پژوهشی رهیافتی نو در مدیریت آموزشی، سال سوم، شماره ۴، صفحه ۸۴-۶۷.
- _ کاظمی، حمید؛ مطهری، سارا (۱۳۹۲). رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه و حالات فراشناختی در دانش آموزان دختر و پسر، مجله علمی-پژوهشی پژوهش های علوم شناختی و رفتاری، سال سوم، شماره ۱، صفحه ۲۲-۱۱.
- یانگ و همکاران. طرح واره درمانی. ترجمه: حسن حمید پور، زهرا اندوز (۱۳۸۶). تهران: ارجمند. منابع پیشنهادی شناخت درمانی اختلالات شخصیت: رویکرد طرح واره درمانی روان درمانی کوتاه مدت: رویکرد التقاطی روان درمانی، سون الی کارفیلد
- شفیعی پور مطلق فرهاد - جعفری پرپوش - یار محمدیان محمد حسین - دلاور علی (۱۳۹۰) "تعیین رابطه بین سبک تصمیم گیری، سبک رهبری و اعتماد سازمانی با عدالت سازمانی به منظور ارائه ی یک مدل مناسب برای آموزش و پرورش شهر اصفهان"
- لطفی، راضیه. دنیوی، وحید. خسروی، زهره (۱۳۸۶) مقایسه طرحواره های ناسازگار اولیه در سربازان مبتلا به دسته ب اختلالات شخصیت و سربازان سالم. مجله علمی پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی ارتش جمهوری اسلامی ایران.
- Hon-Tat H., Ai-Chin TH., Sun Hooi P., Rasli A., Abdullah M., Chye L.T., (2011). Situational Factors and Intuitive Decision Style among Academicians, International Journal of Humanities and Social Science, 1, 7, 231-237.
- Leyki Y., DeRubeis R.J. (2010). Decision-making styles and depressive symptomatology: Development of the Decision Styles Questionnaire, Judgment and Decision Making, 5,7, 506-515.
- Young, J. E. (1999), Cognitive therapy for personality disorders: A schema-focused approach (3rd Ed.). Sarasota, FL: Professional Resource Press.